

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Krajowa Sieć
Obszarów Wiejskich

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2014-2020

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.” Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

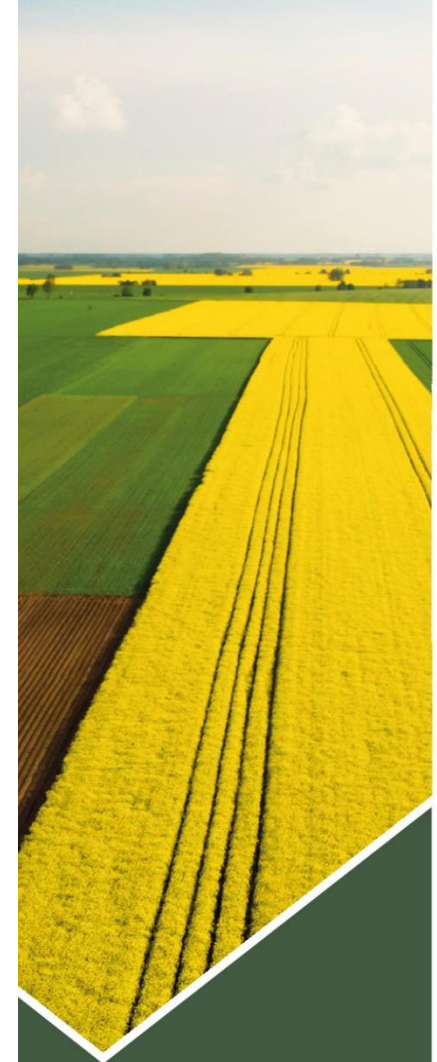
Zmiany przepisów rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW 2014-2020 mające zastosowanie od 2023 r.

1 marca 2023 r.

Departament Płatności Bezpośrednich,
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne PROW 2014-2020 – zmiany na 2023 r.

Zmiany PROW 2014-2020 zaakceptowane decyzjami wykonawczymi Komisji Europejskiej **C(2022) 7134 z dnia 3.10.2022 r. oraz C(2022) 9918 z dnia 19.12.2022 r.**

Procedowane rozporządzenie MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI *zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania "Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020*

Planowany termin wejścia w życie – 15 marca 2023 r.

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne PROW 2014-2020 – zmiany na 2023 r.

- **2022 r. – ostatni rok na rozpoczęcie nowego zobowiązania RŚK**
- **2023 r. – tylko kontynuowane zobowiązania RŚK (Pakiety 1. – 7.)**

Złożenie wniosku o przyznanie pierwszej płatności rolno-środowiskowo-klimatycznej w ramach nowego zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatycznego po dniu 14 marca 2023 r. jest niedopuszczalne ([§ 36b](#))

GŁÓWNE ZMIANY

- **Podwyższenie stawek płatności dla poszczególnych pakietów i wariantów**

Obowiązujące stawki płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych nie odzwierciedlają aktualnych uwarunkowań ekonomicznych kształtujących wysokość poniesionych kosztów i utraconych dochodów związanych z podjętymi zobowiązaniami rolno-środowiskowo-klimatycznymi.

Podwyższenie stawek płatności - analogiczne zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne w PROW 2014-2020 i PS WPR 2023-2027 będą miały jednolite stawki płatności. Zapewni to równe traktowanie beneficjentów obu programów realizujących analogiczne zobowiązania.

Zmiana brzmienia **załącznika nr 6 do rozporządzenia**

Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone		800 zł/ha
Pakiet 2. Ochrona gleb i wód	2.1. Międzyplony	883 zł/ha
	2.2. Pasy ochronne na stokach o nachyleniu powyżej 20%	644 zł/ha
Pakiet 3. Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych		2117 zł/ha
Pakiet 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000	Ochrona siedlisk przyrodniczych:	
	4.1./5.1. Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe	1568 zł/ha
	4.2./5.2. Zalewowe łąki selernicowe i słonorośla	1452 zł/ha
	4.3./5.3. Murawy	1612 zł/ha
	4.4./5.4. Półnaturalne łąki wilgotne	1115 zł/ha
	4.5./5.5. Półnaturalne łąki świeże	1497 zł/ha
	4.6./5.6. Torfowiska	912 zł/ha
	4.6.1./5.6.1. Torfowiska – wymogi obowiązkowe	
	4.6.2./5.6.2. Torfowiska – wymogi obowiązkowe i uzupełniające	1536 zł/ha
	4.7. Ekstensywne użytkowanie na obszarach specjalnej ochrony ptaków (OSO)	881 zł/ha
	Ochrona siedlisk lęgowych ptaków:	
Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000	4.8. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: rycyka, kszyka, krwawodzioba lub czajki	1055 zł/ha
	4.9. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: wodniczki	1555 zł/ha
	4.10. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: dubelta lub kulika wielkiego	1347 zł/ha
	4.11. Ochrona siedlisk lęgowych ptaków: derkacza	1055 zł/ha

Pakiet 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie	6.1. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie – w przypadku uprawy	1411 zł/h
	6.2. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie – w przypadku wytwarzania nasion lub materiału siewnego	1619 zł/ha
Pakiet 7. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	7.1. Zachowanie lokalnych ras bydła	2738 zł/szt.
	7.2. Zachowanie lokalnych ras koni	2669 zł/szt. (konie małopolskie, konie wielkopolskie)
		2461 zł/szt. (konie śląskie)
		2395 zł/szt. (koniki polskie, konie huculskie)
		2185 zł/szt. (konie zimnokrwiste w typie sztumskim i sokólskim)
	7.3. Zachowanie lokalnych ras owiec	500 zł/szt.
	7.4. Zachowanie lokalnych ras świń	1335 zł/szt.
	7.5. Zachowanie lokalnych ras kóz	953 zł/szt.

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne PROW 2014-2020 – zmiany na 2023 r.

➤ Umożliwienie stosowania wapnowania w Pakiecie 1. *Rolnictwo zrównoważone* oraz Wariancie 2.1. *Międzyplony*

Stosowanie wapnowania międzyplonów będzie możliwe i nie będzie stanowiło uchybienia w zakresie zakazu nawożenia i zakazu wznowiania zabiegów agrotechnicznych (z wyjątkiem mulczowania) przed określonymi terminami, tj. przed 15.02. lub 1.03.

Zmiany w **załączniku nr 2** do rozporządzenia (wymogi) i w **załączniku nr 8** do rozporządzenia (uchybienia).

➤ Umożliwienie w ramach Pakietów 4. i 5. (z wyłączeniem wariantów: 4.3/5.3. *Murawy*) przyznawania dodatkowej płatności „retencyjnej” do obszarów przyrodniczych w przypadku ich zalania lub podtopienia.

Stawka płatności - **280 zł/ha** (odpowiednik płatności za ekoschemat *Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych*) – nie będzie stosowany mechanizm degressywności.

Płatność do powierzchni obszarów przyrodniczych, która:

- w danym roku została **zalana lub podtopiona** (stan wysycenia profilu glebowego wodą na poziomie przynajmniej 80% co najmniej przez 12 następujących po sobie dni w okresie od dnia 1 maja do dnia 30 września),
- jest położona na działkach rolnych, na których **jest realizowane zobowiązanie** w ramach **Pakietu 4. albo 5.**, z wyłączeniem wariantu 4.3. i 5.3.

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne PROW 2014-2020 – zmiany na 2023 r.

Zalanie lub podtopienie potwierdza wykaz działek wraz z danymi przestrzennymi tych działek oraz zalanego lub podtopionego obszaru na tych działkach sporządzany corocznie przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy i przekazywany ARiMR do 2 października.

Dodanie **§ 18a**, zmiana brzmienia w **§ 33 ust. 16** (w przypadku niespełnienia wymogów dodatkowa płatność retencyjna nie będzie podlegała zmniejszeniu).

➤ **Równoczesna realizacja (w gospodarstwie lub na tej samej powierzchni) kontynuacyjnych zobowiązań RŚK PROW 2014-2020 i zobowiązań w ramach wybranych interwencji PS 2023-2027**

Ustanowienie przepisów krajowych określających szczegółowe reguły równoczesnej realizacji (w gospodarstwie lub na tej samej powierzchni) kontynuacyjnych zobowiązań RŚK PROW 2014-2020 i zobowiązań w ramach wybranych interwencji w ramach PS 2023-2027:

– **rejestr działalności rolnośrodowiskowej** na jednym formularzu z rejestrami w ramach zobowiązań ekologicznych PROW 2014-2020 (jak dotychczas), zobowiązań ekologicznych PS 2023-2027 i zobowiązań RŚK PS 2023-2027.

Zmiana w **§ 4 ust. 4 pkt 1, § 33 ust. 8**

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne PROW 2014-2020 – zmiany na 2023 r.

➤ Równoczesna realizacja (w gospodarstwie lub na tej samej powierzchni) kontynuacyjnych zobowiązań RŚK PROW 2014-2020 i zobowiązań w ramach wybranych interwencji PS 2023-2027

– **płatność RŚK nie będzie przysługiwała** do obszaru, na którym jest realizowane zobowiązanie ekologiczne PS 2023-2027 lub zobowiązanie RŚK PS 2023-2027 (zmiana w **§ 9 ust. 3**) z wyjątkami (**§ 9 ust. 3a**), tj. płatność w ramach:

- 1) Pakietu 1. będzie mogła być przyznana do obszaru, na którym równocześnie będą realizowane: (i) zobowiązania RŚK PS w ramach interwencji *Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie* lub *Bioróżnorodność na gruntach ornych*
- 2) Pakietu 2. będzie mogła być przyznana do obszaru, na którym równocześnie będą realizowane: (i) zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne PS w ramach interwencji *Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie* lub *Bioróżnorodność na gruntach ornych* w zakresie wariantu *Ogródki bioróżnorodności*.

– **płatność RŚK w ramach Pakietu 1. nie będzie mogła być przyznana** w przypadku równoczesnej realizacji zobowiązania ekologicznego PS 2023-2027 (zmiana w **§ 9 ust. 4**).

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne PROW 2014-2020 – zmiany na 2023 r.

– **Możliwość realizacji wybranych ekoschematów PS 2023-2027 na obszarze objętym zobowiązaniem RŚK w ramach Pakietu 1. Rolnictwo zrównoważone**

- dodanie nowych kategorii upraw, tj.:
 - a) mieszanki roślin miododajnych, wysiewane w ramach ekoschematu *Obszary z roślinami miododajnymi*,
 - b) mieszanki roślin wykorzystywane w ramach zobowiązania RŚK PS 2023-2027 w ramach wariantu *Wieloletnie pasy kwietne* Interwencji Bioróżnorodność na gruntach ornych
 - c) uprawy mieszane objęte zobowiązaniem RŚK PS 2023-2027 w ramach wariantu *Ogródki bioróżnorodności* Interwencji Bioróżnorodność na gruntach ornych
 - ✓ uprawy z lit. b i c będą mogły być uprawiane przez okres **dłuższy niż 3 lata** w okresie objętym RŚK w ramach Pakietu 1.,
 - ✓ dla obszaru na którym będzie uprawa z lit. a i b **wylączenie wymogu** corocznego opracowania i przestrzegania planu nawozowego,
 - ✓ dla obszaru na którym będzie uprawa z lit. b i c **wylączenie wymogu** zmianowania i stosowania praktyk dodatkowych mających na celu zwiększenie poziomu materii organicznej w glebie.

Ww. mieszanki i uprawy mieszane stanowiące **odrębne uprawy (dywersyfikacja)**, nie będą mogły stanowić żadnej z 4 największych upraw na gruntach ornych w gospodarstwie realizującym Pakiet 1.

Ww. uprawy będą zaliczane na potrzeby **zmianowania** do grupy upraw „**mieszanki**”.

Zmiany w **załączniku nr 2** do rozporządzenia (wymogi), w **załączniku nr 8** do rozporządzenia (skutki uchybień), w **§ 34a** pkt 2 lit. a (sankcje wsteczne)

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne PROW 2014-2020 – zmiany na 2023 r.

– w przypadku równoczesnej realizacji na tym samym obszarze Pakietu 1. oraz interwencji PS 2023-2027: *Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000, Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000 oraz Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000*, obowiązują wymogi określone dla tych pakietów i interwencji (zmiana w **załączniku nr 2** do rozporządzenia).

➤ **Zniesienie zakazu ugorowania gruntów ornych w ramach Pakietu 1. Rolnictwo zrównoważone**

Zakaz ugorowania nie będzie obowiązywał w ramach Pakietu 1. w przypadku gdy rolnik utrzymuje **ugory na potrzeby wypełnienia normy GAEC 8** dot. przeznaczenia co najmniej 4% powierzchni gruntów ornych w gospodarstwie na obszary lub obiekty nieprodukcyjne, w tym grunty ugorowane. Za grunty ugorowane na potrzeby spełnienia tej normy będą uznawane **grunty ugorowane z roślinami miododajnymi oraz pozostałe grunty ugorowane**.

- grunty ugorowane z roślinami miododajnymi oraz pozostałe grunty ugorowane uznaje się łącznie za **oddzielną uprawę** na potrzeby wymogu zróżnicowania upraw, przy czym uprawa ta nie może stanowić żadnej z 4 największych upraw na gruntach ornych, a jej powierzchnia nie może przekraczać 4% powierzchni gruntów ornych (uwaga – derogacja w GAEC na 2023);
- ww. ugory stanowią **oddzielną grupę upraw** na potrzeby zmianowania (uwaga – derogacja w GAEC na 2023),
- dla obszaru, na którym będzie uprawa „ugory”, wyłączenie wymogu corocznego opracowania i przestrzegania planu nawozowego.

Zmiana w **załączniku nr 2 i w załączniku nr 8** do rozporządzenia.

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne PROW 2014-2020 – zmiany na 2023 r.

➤ **Zmiana odesłań w przepisach rozporządzenia rolno-środowiskowo-klimatycznego do aktualnych przepisów, które zastąpią od 2023 r. uchylane przepisy UE i krajowe**

- **odesłanie do terminu składania wniosków** lub terminu dokonywania zgłoszeń zmian we wnioskach określonych w przepisach ustawy o Planie Strategicznym.

(zmiany w **§ 4 ust. 2 pkt 1, § 8 ust. 3, § 19 ust. 2 i 2a, § 21 ust. 2, 4 § 27 ust. 3, § 28 ust. 3, § 29 ust. 3, § 30 ust 1a, § 33 ust. 9c pkt 1, załączniku nr 2** do rozporządzenia).

- zmiany przepisów dotyczących **warunków przyznania płatności RŚK** do gruntów ornych w ramach Pakietu 1., na których jest prowadzona uprawa **konopi włóknistych**:

- ✓ zmiana w przepisach ustawy z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii - prowadzenie działalności w zakresie uprawy konopi włóknistych jest uwarunkowane uzyskaniem wpisu do rejestru producentów konopi włóknistych prowadzonego przez KOWR (zmiana w **§ 12 ust. 1**),

- ✓ zmiana przepisu dot. warunków przyznania płatności bezpośrednich do gruntów ornych, na których jest prowadzona uprawa konopi włóknistych (nowe odesłanie do przepisów ustawy o Planie Strategicznym 2023-2027) – (zmiana w **§ 12 ust. 1b**)

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne PROW 2014-2020 – zmiany na 2023 r.

➤ Inne zmiany

- dotyczące **wariantu 2.1. Międzyplony**, realizowanego na gruntach ornych położonych na obszarach zagrożonych erozją wodną, których wykaz jest określony w przepisach w sprawie norm w zakresie dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska wydanych na podstawie ustawy z dnia 5.02.2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (w brzmieniu z dnia 24 sierpnia 2022 r.) – „zamrożenie przepisów” **cross compliance nadal podstawą dla RŚK 2014-2020**. Płatność RŚK w części przysługującej za realizację tego wariantu na tych gruntach w dalszym ciągu będzie przyznawana do powierzchni nie większej niż **70% powierzchni tych gruntów**.

Zmiany w **§ 17, § 33 ust. 4 pkt 2 oraz pkt 11 oraz w załączniku nr 2** do rozporządzenia;

- dodanie w tabeli dotyczącej współczynników przeliczania zwierząt na DJP na potrzeby wypasu, współczynnika dla kategorii „Inne zwierzęta o łącznej masie 500 kg” na poziomie 1 (zmiana wynika z potrzeby zachowania dotychczas stosowanych współczynników DJP dla lam i alpaki, aby nie były stosowane nowe współczynniki dla lam i alpaki określone w Programie działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu).

Zmiana w **załączniku nr 2** do rozporządzenia;

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne PROW 2014-2020 – zmiany na 2023 r.

- **korekta poziomu wymaganej minimalnej czystości analitycznej nasion gryki zwyczajnej** utworzonych w ramach wariantu 6.2. **z 98% na 96%** (dostosowanie wymagań dla tego samego parametru do rozporządzenia z 18.04.2013 r. w sprawie *terminów składania wniosków o dokonanie oceny polowej materiału siewnego poszczególnych grup roślin lub gatunków roślin rolniczych i warzywnych oraz szczegółowych wymagań w zakresie wytwarzania i jakości materiału siewnego tych roślin*).

Zmiana w **załączniku nr 2** do rozporządzenia.

- **zmiany dotyczące wnioskowania:**
 - ✓ brak nr PESEL/REGON we wniosku;
 - ✓ Oświadczenie o położeniu działek ~~ewidencyjnych~~ referencyjnych;
 - ✓ oświadczenie o sposobie wykorzystywania działek ~~rolnych~~ referencyjnych;

Zmiany w **§ 19 i § 22;**

Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne PROW 2014-2020 – zmiany na 2023 r.

- **w przypadku przejęcia zobowiązania RŚK w ostatnim roku realizacji tego zobowiązania**, aktualizacja planu działalności rolnośrodowiskowej oraz dostarczenia do ARiMR w odpowiednim terminie kopii stron zaktualizowanego planu powinny być dokonane nie później niż do dnia **14 marca ostatniego roku realizacji przejętego zobowiązania**, tj. do końca realizacji przejętego zobowiązania.

Zmiana w **§ 30**;

- **różnice w oznaczeniu działek** we wniosku z oznaczeniami działek rolnych w planie działalności rolnośrodowiskowej nie będą stanowiły uchybienia (podczas składania wniosku o przyznanie płatności oznaczenia działek rolnych nadawane są automatycznie w aplikacji eWniosekPlus bez możliwości ingerencji w tym zakresie przez rolnika).

Zmiana w **§ 33 ust. 10**.

Pakiety PROW 2014-2020 a ekoschematy

Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone będzie można realizować na jednej powierzchni z **ekoschematami**:

- Obszary z roślinami miododajnymi**
- Rolnictwo węglowe, praktyki: Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo oraz Uprozczone systemy uprawy,
- Biologiczna ochrona upraw.

** rośliny miododajne w ramach ekoschematu nie mogą stanowić jednej z czterech największych upraw

Wariant 2.1. Międzyplony będzie można realizować na jednej powierzchni z **ekoschematami**:

- Rolnictwo węglowe, praktyki: Opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia, Zróżnicowana struktura upraw, Wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od aplikacji, Stosowanie płynnych nawozów naturalnych innymi metodami niż rozbryzgowo,
- Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji,
- Biologiczna ochrona upraw.

Pakiet 6. Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie będzie można realizować na jednej powierzchni z **ekoschematami**:

- Rolnictwo węglowe (wszystkie praktyki poza: Ekstensywne użytkowanie TUZ),
- Prowadzenie produkcji roślinnej w systemie Integrowanej Produkcji,
- Biologiczna ochrona upraw.

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.” Operacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

